BİRİNCİ BÖLÜM

Firuz Bey yalnızdır

FİRUZ: Saat altıya geldiğinde doğru oraya giderek arka kapıdan içeriye girecek ve iki senedir özlemini çektiğim sevgilime kavuşacağım. Aman Tanrım! Ne büyük mutluluk! *(Koynundaki saate bakıp)* Bu saat de yürümüyor ki, hâlâ dört... Peki, ya eve girerken görülürsem? Zor iş. İki paralık namusum var, sonra o da kalmaz. Acaba ne yapsam? Yoksa gitmesem mi? *(Biraz düşünerek)* Gelirim diye kesin söz verdim ama... şimdi gitmesem bana bir daha güveni kalmayacağı gibi böyle güçbela elime geçen bir fırsatı da kaçırmış olacağım. Aman canım ne olacaksa olsun, gideceğim*. (Aynanın önüne gelip üstünü başını düzeltir)* Aaa! Tıraş olacaktım, unutmuşum. Hazır vaktim varken şu bizim berberi getirteyim de bir tıraş olayım. *(Uşağını çağırır)* Hurşit, Hurşit!...

(Hurşit girer)

HURŞİT: Buyrun efendim.

FİRUZ: Çabuk, berberi al da gel.

HURŞİT: Hangi berberi?

FİRUZ: Bilmiyor musun her zaman tıraş olduğum berberi.

HURŞİT: Şu bahçe kapısında tütüncünün yandaki berberi mi?

FİRUZ: Evet evet, çabuk of da getir.

HURŞİT: Peki efendim, ama ya işi varsa…

FİRUZ: Bir başkasına getirirsin.

HURŞİT*: (Oda kapısının önüne kadar gidip döner)* İşi bitecek gibiyse bekleyim mi? Yoksa…

FİRUZ: Canım başkası varsa beklemeye ne gerek var?

HURŞİT*: (Yine kapının önüne kadar gelip döner)* Hıristiyan birini getirsem olur mu?

(Biraz hiddetle) Eee uzatıyorsun artık! Ne olursa olsun, bir berber al da gel.

HURŞİT: Şüphesiz eli çabuk ve usta…

FİRUZ: *(Hiddetle)* Ne söz anlamaz herifsin be!.. Ne olursa olsun diyorum, ne olursa olsun…

HURŞİT: Mesela genç olmuş, ihtiyar olmuş…

FİRUZ*: (Büyük bir hiddetle)* Hurşit beni çıldırtıyorsun yıkıl git! Vallahi tepelerim seni şimdi!

HURŞİT: Şimdi sorsam hiddetleneceksiniz, ama takımını berberin de mi getirsin? Yoksa…

FİRUZ: *(Öfkelenerek yerinden fırlayıp)* Katır herif!.. Benimle eğleniyor musun, çık git edepsiz, çık git çabuk!
(Hurşit'i ite kaka dışarı çıkarır)

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Uşak değil Allah'ın belası! Ne zaman bir işe gönderecek olsam, beni böyle iki saat üzüp öfkelendirir, sonunda kendisini dövdürmeyince cehennem olup gitmez!

(Uşak Yaver girer)

FİRUZ: *(Yaver'in içeriye girdiğini görerek)* Avanak herif, ne yaptın bakalım? Kunduracıya gittin mi?

YAVER: Evet oradan geliyorum, potinlerinizi yarın verecek.

FİRUZ: Bana bugün lazımdı, ama ne ise… Bak şimdi eskiden geç…

YAVER: Peki efendim.

(Kapıya doğru koşar)

FİRUZ: Oğlan dur, dur! Daha söyleyeceğim söz bitmedi. Nuri Efendinin evini biliyor musun?

YAVER: Biliyorum efendim, biliyorum.

(Yine kapıya doğru yönelir)

FİRUZ: *(Kızgınlıkla)* Allah belanı versin, dur, nereye gidiyorsun? (*Kendi kendine*) Bu da ötekinin tersi adam. (*Yaver'e*) Nuri Efendiye git…

(Yaver yine kapıya doğru yönelir)

FİRUZ: *(Yerinden fırlayıp)* Nereye gidiyorsun?

YAVER: Nuri Efendiye git demediniz mi?

FİRUZ: Evet öyle dedik ama oraya gidip ne yapacaksın?

YAVER: Bilmem…

FİRUZ: Peki bilmiyorsun da, a hayvan! Ne halt etmeye sözümü sonuna kadar dinlemeden böyle top ağzından çıkmış gülle gibi fırlayıp gidiyorsun? *(Kendi kendine)* Yarabbim sen bilirsin, yarabbim sen bilirsin… *(Yaver'e)* Nuri Efendinin kendisini görüp bu akşam gelemeyeceğimi söyle. İşte bu kadar, haydi defol git.

(Yaver koşa koşa çıkar.)

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Aman Allahım! Bunlar ne baş belası uşaklar! Ötekini bir işe

göndermek için kapıdan dışarı döve döve çıkarmalı, bunu da bir yere halatlar ile bağlayıp yapacağı işi baştan sona iyice bellettikten sonra salıvermeli. Bunun başka çaresi yok… Babamın onca senelik emektarı olmasalar ikisini de bugünden tezi yok kovardım yanımdan, ama ne yaparsın…

(Hurşit girer)

HURŞİT: Sizin berberiniz müşteriye gitmiş, ben de başka birini getirdim.

FİRUZ: *(Kızgınlıkla)* Çabuk getir buraya.

(Hurşit, Geveze Berber Hamdi'yi alıp getirir.)

HAMDİ: *(Yerlere eğilerek selam verdikten sonra Firuz Beyi tanımak ister gibi gözden süzerek kendi kendine)* Acaba o mu? Yoksa benzettim mi? Yok, yok ta kendisi. Hele bir adını sorayım. Beyim affedersiniz ism-i âliniz?

FİRUZ: Firuz.

HAMDİ: Maşallah büyümüş de bıyıklanmışsınız. Doğrusu, bu halinizle, gördüğüm anda tanıyamama adeta sevinmeliyim.

FİRUZ: Demek ki beni tanıyorsunuz?

HAMDİ: Aman efendim nasıl tanımam, kucağımda büyüdünüz. Bendeniz bu kapının eski kullarındanım. Rahmetli babanızın berberiydim. Hiç sizi tanımamak olur mu? Babanızın vefatından beri ki, yirmi sene oluyor *(Biraz düşünerek)* Evet evet yirmi sene, çünkü, kabri nur olsun, elli dokuzda vefat etmişti. Hatta o sene…

FİRUZ: *(Saatine bakarak)* Aman berber ağa, takımınızı falan hazırlayın, vakit geçiyor. İşim var, gideceğim.

HAMDİ: Baş üstüne beyim. Tıraş mı olacaksınız, yoksa saçlarınızı mı kestireceksiniz?

FİRUZ: Yalnız tıraş olacağım, fakat rica ederim biraz çabukça…

HAMDİ: Bendenize kalırsa yalnız saçınızı kestirseniz daha uygun olur.

FİRUZ: Niçin?

HAMDİ: Çünkü cumartesi günleri tıraş olmak uğursuzdur derler.

FİRUZ: Sen, uğurlu uğursuz olmasına karışma, beni tıraş etmeye bak.

HAMDİ: Yok, bendenizinki bir hatırlatmak; ister kabul edin, ister etmeyin (*Kendi kendine*) Doğrusu benimkisi de budalalık. Ne emrediyorsa onu yap. *(Peşkirini Firuz Beyin göğsüne bağladıktan sonra usturasını bilemeye başlayıp)* Rahmetli babanız bir cumartesi günü tıraş olmak için beni getirtmişti. Kendisine, gelin bugün tıraştan vazgeçiniz dedim. O da sizin gibi, niçin diye sorunca sebebini söyledim.

Hiç unutmam cebinden bir çil beşlik çıkıp, “Eksik olma Hamdi, beni kayırıyorsun. Al şunu hamam parası yap. Bugün tıraş olmaktan vazgeçtim.” diye bana para vermişti. Ben öyle anlayışlı, öyle fukara babası adam bir daha göremem ki. Nerede o eski adamlar… Siz o vakit daha mini miniydiniz. Ne kadar çok yaramazlık yapardınız… Bir gün tarağımın bütün dişlerini kırmıştınız. Bilmem hatırlayabilir misiniz… Ha, çıtkırıldım bir erkek kardeşiniz vardı, şimdi elbet büyümüştür. Hey neydi o eski günler, hey…

FİRUZ: Çattık.

HAMDİ: Hele lalanız Mahmut Ağa ne babacan adamdı. Ara sıra sizi kucağına alıp bana getirirdi. O zaman Aksaray’da otuz kuruş kira ile bir dükkânda çalışırdım. Canına yandığım, şimdi yüzeli kuruş veriyorum da sahibi yine dırlanıyor. Böyle ters herif olmaz ki, geçen gün az kaldı boğaz boğaza belaya girecektik. Bakınız, bir kere bu olur mu? Dükkânın peykeleri eskimiş, biz buna yahu şu…

FİRUZ: Sen beni tıraş etmeye mi geldin, gevezeliğe mi?

HAMDİ: Tabii, tabii tıraş edeceğim de… İki çift laf da etmeyeyim mi canım. Siz küçükken böyle değildiniz, ne zaman konağa gelsem ya da siz bizim dükkâna gelseniz, bana masal söylettirip dinlerdiniz. Acele etmek kötü şeydir. Atalarımız ne demişler, “Acele işe şeytan karışır. Acele ile kalkan zararla oturur. Acele ile gidenin ayağına eteği dolaşır…”

FİRUZ: *(Kızgınlıkla yerinden kalkarak)* Ne geveze herifmişsin be! İllallah yahu! Deminden beri dırdır dırdır ne kafa bıraktın, ne beyin. *(Hurşit’e)* Bu herzevekili nerden aldın da getirdin? (*Kendi kendine*) Ne püsküllü bela!

HAMDİ: Herzevekilliği asla kabul etmem. Bana adıyla sanıyla Suskun Hamdi derler.

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Görenler Allah için söylesinler.

HAMDİ: Müşterilerimin hepsi sever beni; bana büyük saygı gösterirler. Şimdiye kadar hiçbirinin ağzından kötü bir söz işitmedim. Hatta birisi evvelsi gün...

FİRUZ: Beni tıraş edecek misin, etmeyecek misin? Hemen söyle bakayım, çabuk çabuk…

HAMDİ: Tabii, ben buraya niçin geldim ki…

FİRUZ: Öyle ise dırlanmayı falan bırak da işene başla. Dediğim gibi çabuk tıraş et, sana bir altın vereyim.

HAMDİ: *(Tıraş etmeye başlayarak)* Ben öyle para gözlü biri değilim. Sizden para pul istemem. Babanızın pek çok iyiliğini gördüm. Allah rahmet eylesin, cömert ve güler yüzlü bir adamdı. Akşam sabah sofrasında misafir eksik olmazdı. Ayrıca da bana çok saygılı davranırdı…

FİRUZ: Hay sana saygılı davranan babamın da… *(Birden bağırarak)* Vay! Vay! Vay!

Çenem!

HAMDİ: Ne oldu?

FİRUZ: Ne olacak, Allah belanı versin, çenemi kestin!

HAMDİ: Bakın işte, ben size acele etmek kötü şeydir dememiş miydim? Kabahat bende değil, tamamen sizde. Telaşınızdan rahat oturmuyorsunuz ki ben de istediğim gibi tıraş edeyim; hem oturduğunuz sandalyenin arkası yüksek olmadığından başınızı iyi yaslayamıyorsunuz, başınız sarsılıyor. Benim tıraş için özel koltuğum var, o kadar rahattır ki, Hüsnü Efendi bile…

FİRUZ: *(Eliye çenesini tuttuğu ve sıkıntısından kâh başını sallayıp kâh iki tarafa döndüğü halde kendi kendine)* Yine başladı! Aman Allahım! Sabır, sabır, sabır! Şimdi çatlayacağım.

HAMDİ: Hüsnü Efendiyi belki bilirsiniz size gelirdi. Yüksekkaldırım'da da evi vardır.

FİRUZ: *(Kızgınlıkla)* Artık terbiyesizlik ediyorsun, sesini keseceksen kes, yoksa Allah bilir, şimdi ayağımın altına aldığım gibi pastırmanı çıkarırım!

HAMDİ: Peki, peki beyim, affedersiniz… Öyle terbiyesiz merbiyesiz diye üstüme yürüyemezsiniz. Babanın ekmeğini yedim diye şimdi senin emrinde değilim ki... Vazgeçtim senin tıraşından da parandan da… Benden iyi bir berber bul da var kendini ona tıraş ettir *(Takımını toplamaya başlayarak)* Bakın hele, babası yerindeki adamı ayağının altına alıp da tepeleyecekmiş, pastırmasını çıkaracakmış, bilmem ne yapacakmış… Vay beyim vay, nerede bu bolluk.

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Herif gerçekten gidiyor be. Böyle yarım tıraşla ben ne halt ederim? Bre aman *(Hamdi'ye)* Ne o, takımını topluyorsun, gidecek misin?

HAMDİ: Ona şüphen mi var? O kadar sözü işitir de durur muyum, elbet giderim. Ekmeğimi sen vermiyorsun ya. Geçenlerde müşterilerden birisi bana azıcık dokunacak oldu da herife etmediklerimi bırakmadım. Sana velinimetimizin oğlusun diye sesimi çıkarmıyorum.

FİRUZ: *(Uşaklara)* Şu herifi tutun salıvermeyin.

(Uşaklar Hamdi'yi tutmaya çalışırlar)

HAMDİ: *(Uşakların ellerinden kurtulup gitmeye çabalayarak)* Yok… Bırakın beni, gideceğim. Mümkün değil… Durmam, durmam gideceğim. Ne terbiyesizliğim kaldı, ne gevezeliğim; kabahatim ne imiş, ne yapmışım ki; bütün bunlar iki kelime söylediğim için… Sesimi çıkarmayım da çatlayım öyle mi? Durmam efendim, bırakın beni diyorum. Bu yaşa geldim kimseden öyle namusuma dokunacak söz işitmedim, olmaz… Bırakın beni gideceğim.

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Onu şimdi gitmekten vazgeçiririm. *(Hamdi'ye)* Yahu ne ise, kazaen ağzımdan bir şeydir çıktı, affedersin, gel hem şu yarım bıraktığın tıraşı bitir, hem de Yüksekkaldırım'daki Hüsnü Efendi kimdir onu bir istediğin gibi anlat bana.

HAMDİ: *(Derhal kızgınlığı ve öfkesi geçer; takımını yere bırakarak)* Canım, siz Hüsnü Efendiyi pek iyi tanımış olmalısınız.

FİRUZ: *(Kendi kendine)* Bak, nasıl döndü. *(Hamdi'ye)* Evet Hüsnü Efendiyi tanımalıyım, ama hatırlayamıyorum, sen şu topladığın peşkirini çıkar hele.

HAMDİ: *(Takımlarını tekrar hazırlayarak)* Bu Hüsnü Efendi babanızın sağlığında çok gelip giderdi, kendisi kır sakallı, orta boylu, biraz şişmanca güleç yüzlü, nazik, gayretli, sofuca, insaniyetli, cömert…

FİRUZ: Ha şu Hüsnü Efendiyi mi? Boşuna tarif edeceğim diye uğraşma, şimdi tanıdım… *(Kendi kendine)* Tanıdım demekten başka çare yok ki…

HAMDİ: bu nazeninim tuttu dükkânı ona sattı. O kadar söyledim, Hüsnü Efendi gel, şu dükkân parasıyla sana bir gelir getirecek bir şeycikler alalım falan. Hayır. Üç ayın içinde paranın altından girdi üstünden çıktı. Böyle eliaçık adam görmedim.

FİRUZ: Tıraşı unuttuk yahu, tıraşı… Of!

HAMDİ: Kendisinin bazı pek garip davranışları vardır. Bir gün bu, bizim eve gelip beni sormuş, çocuklar yoktur demişler…

FİRUZ: Allahını, Peygamberini, dinini seviyorsan sus! Ayaklarını öpeyim sus… Artık sabır ve tahammülüm kalmadı. Vallahi kalmadı.

HAMDİ: Estağfurullah efendim. Hüsnü Efendiyi tarif et dediniz de…

FİRUZ: Ama öyle tarif et demedim. Allahaşkına şu tıraşı bitir de işime gideyim be adam, Müslüman değil misin?

HAMDİ: *(Tekrar tıraşa başlayarak Firuz Beyin yüzünde doğru üç kere aksırır.)*

FİRUZ: *(Büyük bir öfkeyle yüzünü silerek)* Eşek herif, yüzümü tükürüğe boğdun!

HAMDİ: Aman beyim affedersiniz. Nezle kâfiri o kadar şiddetli imiş ki… *(Yine aksırır)* Ah pek büyük terbiyesizlik ettim. *(Abartılı bir saygıyla)* Rica ederim kusuruma bakmayınız.

FİRUZ: Ne ise zararı yok. Sen çabuk şu işini bitir, işini…

HAMDİ: Allah biliyor ya, çok mahcup oldum.

FİRUZ: Canım isteyerek yapmadın ya. Bir kazadır oldu, sen şu tıraşı tamamlamaya bak.

HAMDİ: Yok ama kusurumu affetmezseniz utancımdan yere geçerim.

FİRUZ: Kusurunu affettim diyorum, affettim işte…

HAMDİ: Ama sahiden ettiniz mi?

FİRUZ: Yahu adam seni nasıl inandırayım, vallahi billahi affettim. Eğer istemedimse gençliğimin hayrını görmeyeyim. İstersen yüzüme doğru bir daha aksır, memnun olurum. A...! Bana zoru zoruna yemin ettiriyor.

HAMDİ: Allah ömrünüzü arttırsın efendim.

(Tıraşı bitirir)

FİRUZ: *(Büyük bir memnuniyetle orta yere gelerek)* Oh oh! Yarabbi çok şükür! Hele şu beladan kurtuldum. Aman giderken kuşlara kırk paralık yem vereyim. Kâfir, anamdan emdiğim sütü fitil fitil burnumdan getirdi. *(Saate bakıp)* Vakit de gecikmiş, hemen giyinip gideyim. *(Uşaklara)* Hey, ben gidiyorum, parasını verin de def edin şu uğursuzu.

HAMDİ: Artık bundan böyle kulunuza tıraş olacaksınız değil mi?

FİRUZ: *(Alay eder biçimde)* Tabii, ne demek... Ömrüm oldukça seni evin semtine uğratmaya değil, senin dükkânının önünden geçmeye yüz bin tövbe.

(Çıkar. Hamdi yalnız kalmıştır.)

HAMDİ: *(Kendi kendine)* Firuz Beyin bu kadar acele edişine, tıraş olur olmaz çıkıp gidişine bakılırsa muhakkak bir yere kapağı atacak. İyi de, ya orada başına bir kaza gelecek olursa zavallıyı kim kurtarır? Yok, yok babasının bunca yıl iyiliğini gördüm, şimdi arkası sıra gitmeli ve gideceği evin kapısının önünde beklemeliyim. Başına bir bela gelecek olursa kendisini kurtarmaya gayret etmeliyim. *(Çıkar.)*

İKİNCİ BÖLÜM

Nesibe Hanım, odasında düşünceli oturmaktadır.

NESİBE: Ah...! İnsanın sevdiğini böyle saatlerce beklemesi ne de zormuş! Akşamdan beri ha şimdi gelecek diye kendisini dört gözle bekliyorum; sokakta bir ayak patırtısı duyacak olsam odur diye pencereye koşuyorum. Sakın beni aldatıp da başka yere gitmesin. Ama yok yok, o kadar vefasız değildir o... Aman sokakta bir ayak sesi var. *(Pencereye koşar)* Ah yine o değilmiş! Of! İçimin sıkıntısından şimdi patlayacağım. Safinaz, Safinaz!..

SAFİNAZ: Buyrun efendim!

NESİBE: A kız, Firuz Beyden ne haber?

SAFİNAZ: Vallahi hanımcığım, iki saattir arka kapıda bekleye bekleye ayaklarıma karasu indi. Ne gelen var, ne giden...

NESİBE: Artık bundan sonra da geleceğini hiç ummam!

SAFİNAZ: A! O kadar da vefasız mıdır? Geçen gün sokakta, yemin yemin üstüne, gelirim deyip de şimdi gelmemezlik etmez sanırım.

NESİBE: Ah, gelse bir kere! Öyle sitem edeceğim, öyle sitem edeceğim ki o da görecek. Haydi git yine orada bekle, ama sakın Halime Kadına bir şey sezdirme. Zira efendi babama haber verecek olursa adamcağızın hem yüreğine iner, hem de bize etmeyeceğini bırakmaz.

SAFİNAZ: Hiç merak etmeyin efendim. Halime Kadın mutfakta bulaşık yıkamakla uğraşıyor, nereden sezecek. *(Çıkar.)*

NESİBE: *(Kendi kendine)* Bu Firuz Beyin babası babamın eski dostlarındandı da, Firuz Bey ile ikimiz çocukken daima kardeş gibi oynar eğlenirdik. Gel zaman git zaman gelinlik kız oldum. Efendi babam beni tuttu bir tüccara nişanladı. Çünkü kendisi parayı çok fazla sever; düğünde çok masrafa girmemek için bana bulacağı kocanın iyiliğine kötülüğüne bakmadı, onda yalnız zenginliği aradı. Uzatmayayım, evlendikten iki sene sonra bizim efendi apansız ölüverdi ve de ben kaldım açıkta… Ah! Nur içinde yatsın efendiciğim… Allah var ya, bu kadar zaman beraber yaşadık, bir yastığa baş koyduk, adamcağızdan şu kadar incinmedim. Gözünün üstünde kaşın var demezdi. O zaman Firuz Bey de dışardan yeni gelmişti. Böyle kocasız kaldığımı öğrenince benimle evlenmeyi çok istemişti; buna babam da razı olmuştu, ama benim kuruyası inadım bilmem neden tuttu da varmadım ona o zaman. Ah! Sonradan böyle seveceğimi bilir miydim hiç? ...

(Safinaz telaş ile içeri girer)

SAFİNAZ: Müjde hanımcığım, geldi.

NESİBE: Kız gerçek mi söylüyorsun?

SAFİNAZ: Bakın, işte kendisi.

(Firuz Bey girer)

NESİBE: Seni hain, seni vefasız!

FİRUZ: Aman melekçiğim, gelir gelmez neden böyle sitemle, böyle azarla karşılanıyorum. Bir şey mi yaptım? Suçum ne?

NESİBE: Daha ne yapacaksınız? O gün, saat altıyı çaldığında beni muhakkak evde bulacaksınız diye söz veren siz değil miydiniz; böyle saat yediye kadar bekletmek olur mu, vefasız?

FİRUZ: Gecikmenin sebebini bilmiş olsaydınız, bendenizi böyle kabahatli görmezdiniz.

NESİBE: Ne imiş sebep? Çarşı içinde şöyle biraz dolaşmak. Değil mi?

FİRUZ: Kahrolayım değil. Çarşıdan geçtimse ayaklarım kırılsın. Bir belaya, bir felakete düştüm.

NESİBE: Tövbe olsun inanmam…

FİRUZ: Bakın siz böylesiniz işte; niçin geç kaldın diye darılırsınız, sebebini söyleyince de inanmazsınız.

NESİBE: Peki, söyleyin bakalım ne imiş sebebi.

FİRUZ: Sabahleyin buraya gelmeden önce tıraş olmak için bizim uşağa berberi çabuk al da getir dedim. Benim berberi bulamayıp bir başkasını getirmiş. Ben ömrümde onun gibi belaya çatmadım ki…

NESİBE: Ne yaptı?

FİRUZ: Dursanıza söyleyeceğim. Herif, daha selam verir vermez söze başladı. Ama ne bitmez tükenmez lafalar… Zamanında babamın da berberiymiş. Çok parasını almış. Beni çocukken kucağında taşırmış. Bilmem ne halt edermiş. Kısacası, mış… mış… mış… Ama bende de sabır ve tahammül şuralara çıktı. Ağzıma geleni söyleye söyleye, güçbela tıraşa başlatabildim. Ama herifin çenesi yine durmaz ki… Hiç şakası yok çıldıracağım.

NESİBE: Kovsaydın arsız herifi.

FİRUZ: Canım, adam öyle bir bela ki, kovsan değil dövsen bile gitmiyor… Ne ise uzatmayalım, uğraşa uğraşa yüzümün yarısını tıraş etti… Derken çenemi kesmesin mi…

NESİBE: Dur bakayım neresi. A… Gerçekten öyle. Hay eli kırılası herif, hay… Ben de deminden beri oraya bakıyorum da canım bunun o güzel çenesi neden böyle şişip çirkinleşmiş diyordum.

FİRUZ: *(Kızgınlıkla ayağını yere vurarak kendi kendine)* Aklıma gelen çıktı ya! Allahın hışmına uğrayası herif!

NESİBE: Ay sonra?

FİRUZ: Ayağını öpeyim şu tıraş lafını kapatalım. Allah bilir yaptığı şeyleri, hatırladıkça kızgınlıktan deli olacağım geliyor.

SAFİNAZ: *(Büyük bir telaşla içeri girer)* Aman başınızın çaresine bakınız. Rukiye Hanım sizi görmek için buraya geliyor.

NESİBE: Aman, ne yapacağız şimdi?

FİRUZ: *(Odanın içinde aşağı yukarı koşmaya başlar)* Aman bana bir gizlenecek yer… Bir gizlenecek yer…

NESİBE: *(Üstü örtülü masayı göstererek)* Hah, işte seni saklayacak yeri buldum. Çabuk şunun altına gir.

(Firuz masanın altına gizlenir. Rukiye Hanım girer)

RUKİYE: A kızım, ne idi o? Burada bir gürültü patırtı vardı. A… benzin de uçmuş. Aman hasta mısın nesin? Söyle merakta kaldım.

NESİBE: *(Soluyarak)* Ah halacığım… Hiç sorma… Deminden şurada dalmış uyuyordum. Kedi kadar bir fare deliğini mi kaybetmiş nedir. Odadan içeri koşa koşa girmesin mi…

RUKİYE: Hay kâfir, hay. Ay sonra?..

NESİBE: Ben fareyi gördüğüm gibi aklım başımdan gidip hemen yerimden sıçradım. Şu köşeye gittim. O da arkam sıra geldi. Bu köşeye gittim. Yine geldi… Aman yarabbi korkudan aklımı bozacağım… Bereket versin kızlar avaz avaz haykırdığımı işitmişler de yetiştiler. Fareyi kovdular.

RUKİYE: Vah kızım vah! Allah onları yok etsin. Hele bizde artık sürüyle… Ne mum kalıyor, ne ekmek kalıyor, ne peynir kalıyor yemedikleri. Kökleri kesilesiceler, evi kurutup gidiyorlar. Bundan bir ay evvel ramazaniyelik yüz tane yumurta almıştım…

NESİBE: *(Kendi kendine)* Bir kere açıldı mı ağzı, kapatmayı bilmez.

RUKİYE: Dün bir de dolabı açıp ne göreyim, ilaç için bir tane bıraksalar bari yüreğim yanmazdı, Allah seni inandırsın kızım, sepetin içi tamtakır; bunlar öyle fareler ki, bir pinti kedimiz var, geçe akşam kulaklarını yağlı mı bulmuşlar bilmem, köküne kadar yemişler… Zavallı hayvan acı acı miyavlıyordu da merakıma dokundu… Ha, unutmadan söyleyeyim, sana şey selam etti. Nedir o? Adı dilimin ucunda da söyleyemiyorum. Canım Aksaraylı Nuriye Hanımın teyzesi... Haa Hanifer Hanım. Salı günü pazarda idim de, hazır çıkmışken şunlara da uğrayayım dedim. Gittim. Tahta döşemeleri siliyorlarmış, beni gördüklerinde çok sevindiler. Yukarı katta gelin hanımın odasına götürüp bol bol ikramda bulundular. Kahvaltı da çıkaracaktılar ama ben istemedim…

NESİBE: *(Kendi kendine)* Bu belayı nasıl savmalı? *(Elini başına götürerek)* Ay başım ay…

RUKİYE: Odanın döşemesine ağzımın suyu aktı. Mavi kadife üzerine sırmalı iplikle *(Eliyle göstererek)* şöyle şöyle dallar işlenmiş. Yastıklar âdeta bildiğimiz elişi… Ancak keçesi o kadar iyi değil. Hani ya Nümayiş Hanımefendinin merdivenden alt kat sofaya çıktığında sağa gelen odasındaki keçe yok mu? İşte onun başka türlüsü. Çubukları pek çok hoşuma gitmedi. Yan tarafta bir aynalı konsol. Karşısında damat beyin karyolası. Bir de yatağın üzerine o kar gibi örtüyü çekmişler mii görülmelere sezâ.

FİRUZ: *(Masanın altından başını çıkararak kendi kendine)* Yarabbi sen bilirsin, burada da çattık.

RUKİYE: Gelin kaynana bir eş kıyafet giymişlerdi. Aman onların bir halayıkları var. Bilmem gördün mü? O ne gudubet şey, gözleri içine çökmüş avurdu avurduna

geçmiş. Mezar kaçkını sandım. Geldi karşıma, sırık gibi dikildi durdu.

NESİBE: *(Elini başına götürerek)* Aman başım! Aman başım!

RUKİYE: Ne o evladım, başın mı ağrıyor?

NESİBE: Evet halacığım, hem başım ağrıyor, hem de vücudumda bir kırgınlık var. Ayıp olmasın ama beni biraz yalnız bıraksanız fena olmayacak, hemen yatacağım.

RUKİYE: Peki kızım peki… Burnuna biraz sirke çekiver. Baş ağrısına pek iyidir. Ha sahiden, ladin tütsüsü de çok iyiymiş. Evvelsi gece Nafia Hanım gelmişti de o söylüyordu… Aman kızım Hafize'yi sorma. Artık kocasının derdiyle bir ölmüş, bir ölmüş ki, iğne ipliğe dönmüş. Üff desen yere düşecek. Zavallı anasını ne kadar merak ediyor. Aman oh olsun. Kendilerini kaymakla besleyen adamcağızın, Hatice'yi bir daha eve almayacaksınız dediğini çok görüp kendisine etmedikleri kalmamıştı. İşte şimdi cezasını çekiyorlar.

NESİBE: *(Kendi kendine*) Ay şimdi aklımı kaçıracağım, halacığım aman başım, aman…

RUKİYE: Ben işin sonunda böyle olacağını anlamıştım da, Nafia Hanıma, gelin bu herifi incitmeyin, o her istediğinizi yapıyor da siz niçin kendisini dinlemiyorsunuz ve Hatice'yi kovdu diye adama etmedik şey bırakmıyorsunuz; Hafize'ye bundan iyi koca bulunmaz, sonra pişman olursunuz dediğim vakit…

FİRUZ: *(Masanın altından başını çıkararak kendi kendine)* Berber bunun yanında halt etsin.

RUKİYE: Bana dönüp de, "Allah Allah ne olmak ihtimali varmış. Benim ay parçası kızıma koca mı bulunmaz. Yalvaran alsın," demişti. Şimdi bütün dediklerim meydana çıktı; kendisi de eyvah dedi ama son pişmanlık fayda etmez. Geçen gün bana gelmiş de, "Ah Rukiye Hanımcığım, ne halt ettim de senin sözünü tutmadım. Hafize'yi şimdi bu halde gördükçe ciğerim parça parça oluyor," dediği gibi, önlüklü kukla Hatice o zaman kaba mindere kurulup da oturmasını biliyordu, şimdi niçin koca bulmuyor bakayım? …

NESİBE: Aman halacığım, vallahi dinleyecek halim yok. Başım çatlıyor zannediyorum.

RUKİYE: Sahi kızım seni de rahatsız ettim, kapanası ağzım durmaz ki. Hazır gelmişken gideyim biraz babanı da göreyim. *(Kapıdan dönerek)* Haa bak söylemeyi unuttum. Baban biraz önce avluda birtakım deli heriflerle kavga ediyordu.

NESİBE: Canım, babamı bilmez misin? Herkesle kavga eder. Aman, kendisini görecekseniz çabuk gidin, yoksa sonra göremezsiniz. Çünkü bana, bir yere gideceğim, işim var diyordu.

RUKİYE: Yok ama dinle bak, Gülünecek şey… Dediğim heriflerin birisini gördüğüm gibi tanıdım, vaktiyle bizim dükkanda berberlik ederdi adı Hamit mi yoksa… Ha..

ha.. hatırıma geldi, Hamdi, Hamdi…

FİRUZ: *(Masanın altından başını çıkararak kendi kendine)* Acayip. Ne alaka şimdi?

RUKİYE: Zavallı adam sonradan aklını bozmuş olmalı ki babana… Dur bakayım ne diyordu… Ha, ha benim beyimi vermezseniz gider mahalleliye haber veririm; sen beyimi ne hak ile dövüyorsun, avaz avaz haykırdığını ta kapının önünde işittiğimden kendisini kurtarmak için evine gidip uşaklarını aldım getirdim diyordu.

FİRUZ: *(Masanın altından başını çıkararak kendi kendine)* Eyvah, işin aslını şimdi anladım, artık sabrım kalmadı. Kahrolası herif, şimdi de beni şimdi rezil edecek.

NESİBE: *(Kendi kendine)* A dostlar korktuklarım başıma mı gelecek? *(Rukiye Hanıma)* Babam ne cevap veriyordu?

RUKİYE: Baban da, “Be herif ben içeride uşağımı dövüyordum, senin ne beyini tanırım, ne de efendini. Var yıkıl git şuradan,” diye bağırıyordu. Artık ötesini dinlemedim. Hem niye dinleyim deli kavgası… Ay dur bir gürültü var.

(Şaban Efendi yanında Hamdi, Hurşit ve Yaver ile girer)

ŞABAN: *(Kadınlara)* Haydi çekilin oradan, erkekler gelecek. *(Yanındakilere)* Deli herifler, beyimiz içeride diyordunuz ya, işte arayın da bulun onu hadi!

HAMDİ ve UŞAKLAR: Evet beyim, içeri girdiğini gözümüzle görmüş gibi biliyoruz, burada o…

(Aramaya başlarlar)

ŞABAN: Pekâlâ… Arayıp da bulun. Ama bulamazsanız elimden çekeceğiniz var. Ben size, kapının önüne gelip de konu komşu içinde öyle saatlerce rezalet çıkarmayı gösteririm.

HAMDİ: *(Masanın örtüsünü kaldırarak)* Hah… İşte buldum.

UŞAKLAR: Evet ta kendisi.

HAMDİ: *(Kendi kendine)* Çapkına bak hele, nasıl da sinmiş…

FİRUZ: *(Masanın altından çıkarken yalvarır gibi Hamdi’ye bakar)* Aman ocağına düştüm. Sen bilirsin… Yaptın yapacak bari elâleme rezil etme.

HAMDİ: Sözümü tutup bugün tıraş olmasaydın, bu bela başına gelmezdi işte… Her neyse merak etme, rezil olmazsın…

ŞABAN: *(Hayretle)* Vay Firuz Bey! Sen ha, sen? Babanla kardeş gibi görüştüğüm için sana evlat gözüyle bakarken ne cüretle, ne cesaretle böyle bir çapkınlığa girişebildin?

FİRUZ: Aman efendim…

ŞABAN: Bak hele şu edepsize, utancından yerlere geçeceği yerde laf da söylüyor. Kırk yıldan beri zerre kadar lekelenmemiş ırz ve namusumu berbat ediyorsun da, kapana kısıldığın için aman diyorsun ha?! Sana öyle ceza vermeliyim ki, baban yerinde adamın namusunu karalamayı öğren, seni ırz düşmanı, edepsiz, hain köpek seni!..

HAMDİ: Efendi hazretleri o kadar beklemeyeceksiniz.

ŞABAN: Edepsiz herif, beni taktir etmek haddine mi… Bu katırın etlerini cımbızla koparsam haklıyım. Ben şimdi elâleme ne yüzle bakacağım? Söyle bana, ne yüzle bakacağım?

FİRUZ: Merhamet buyurun efendim, bendenize ne yaparsanız yapın, yani her istediğiniz cezayı verebilirsiniz, fakat küçük yaşımdan beri size karşı duyduğum özel saygıyı unutturup böyle bir affolunmaz adiliği yapmama cesaret veren şey nedir bilir misiniz? İki senedir kızınıza olan aşk ve sevgimdir.

HAMDİ: *(Kendi kendine)* Tevekkeli acele etmiyormuş. *(Firuz Beye)* Hadi göreyim seni beyim, ha gayret.

FİRUZ: *(Şaban Efendiye)* Ah iki senedir ateşlerinde yandığım o muhabbet-i sadıkâne değil midir ki, hakkımda evlat muamelesi eden sizin gibi eşi bulunmaz bir velinimetin huzurunda ömrüm oldukça cehaletimi kanıtlayacak şekilde beni rezil etti.

HAMDİ: *(Kendi kendine)* Allah için fena ağız kullanmıyor.

FİRUZ: *(Şaban efendinin ayaklarına kapanarak)* Aman velinimetim, gençliğime ve şeytana uyup bir iştir yaptım. Dost düşman içinde beni küçük düşürme, ben ettim sen etme…

ŞABAN: *(Firuz Beyi ayağıyla iterek)* Kalk ahlaksız! Keşke baban öleceği yerde sen de geberseydin de bu felaketi başıma getirmeseydin.

UŞAKLAR ve HAMDİ: *(Şaban Efendinin eteğini öperek)* Onun cezasını çekmeye biz hazırız. Kabahatini bize bağışlayınız.

ŞABAN: Herifler bu affedilir kabahat mıdır? Bu, yenilir yutulur bir rezalet midir?

HAMDİ: Canım ne yapalım olmuş bir kere… Kendisinin bu kadar insan içinde mahcup oluşu yetmez mi, eğer eğrisine gidip işi herkese duyduracak olursanız, kendi ırz ve namusunuzu büsbütün bir paralık edersiniz. Bana kalırsa bunun en iyisi, ikisini birbirine verip bunları mutlu etmendir.

UŞAKLAR: Ah böyle bir şey olmuş olsa ne kadar güzel olur.

ŞABAN: Sen deli misin be herif! Ben bu alçağı nasıl damat ederim kendime. Irz ve namusum yok mu benim?

HAMDİ: Vallah, ben sizi ve kızınızı kayırdığımdan söylüyorum. Bundan birkaç yıl önce arkadaşlardan birinin başına aynı buna benzer bir kaza gelmişti de, o da sizin gibi ben bu herifi damatlığa kabul edemem deyip kızını sevdiğine vermemişti. Ancak arası altı ay geçer geçmez o gül gibi kız ölmüştü…

HAMDİ: *(Kendi kendine)* Bu işin böyle olacağı kimin aklına gelirdi?

ŞABAN: Peki, peki önümüzdeki perşembeye nikâhı kıyıveririz. *(Firuz'a)* Haydi git tedarik görmeye bak. Ben de varıp Nesibe'ye müjdeyi vereyim.

(Çıkar.)

FİRUZ: *(Büyük bir sevinçle)* Aman şimdi çıldıracağım Nesibe'mi alacağım ha?.. Yarabbim bu ne mutluluk!

HAMDİ: Bak, halt etme, kızı benim sayemde yakaladın. Eğer ben olmasaydım işin bitikti.

FİRUZ: Eksik olma babacığım. Allah biliyor, size nasıl teşekkür edeceğimi şaşırdım. Ver şu elini ayağını öpeyim. *(Eteğine öpmek için eğilir.)*

HAMDİ: Estağfurullah canim, yapma beyim estağfurullah.

FİRUZ: *(Cebinden kesesini çıkararak)* Çok değilse de şimdilik şunu kabul ediniz de sonra bol bol ikram ederim.

HAMDİ: Yok, yok, ben para pul istemem, yalnız bundan böyle bana tıraş olacağına söz ver, yeter.

FİRUZ: Ne demek babacığım, ömrüm oldukça…

HAMDİ: Sözümü dinlemeden sıkılmak yok ha!...

FİRUZ: Burası biraz zor amma… Peki, onu da kabul ettim.

HAMDİ: Haydi öyleyse gidelim.

SON